دریچه

اشتباهاتی که اخوان‌المسلمین مرتکب شد

چهره‌پردازی دوستان و دشمنان از زنرال «السیسی» آخرین کودتاگر مصر

ناصر یا آیزنهاور؟ قذافی یا موسولینی؟

حمیدرضا آریان‌پور

۲۸ سپتامبر ۲۰۱۳، آزادگاه «جمال عبدالناصر» در قضایی امنیتی بود. نیروهای زیادی گرداگرد آزادگاه را پوشانده بودند و تمام خیابان‌های منتهی به آنجا بسته شده بود. زنرال السیسی، وزیر دفاع مصر در راه بود. مردی که نخستین دولت به صورت دموکراتیک در تاریخ مصر را سرنگون کرد و حالا گویا هواداران رئای ریاست برایش می‌دوزند.

بازدید وزرای دفاع مصر از آزادگاه نظامی محبوب کشور از سپتامبر سال ۱۹۷۰ میلادی که ناصر فوت کرد عادی است. اما این‌بار شادمانی نه‌تنها بیشت پرده کری وضحه هم متفاوت است. همان طور که خانواده ناصر به «عبدالفتاح السیسی» خوش آمد می‌گفتند، طرفداران او و ناصر با ورودش فریاد و میهمات و به هم کار بردن خشونت که السیسی باید در انتخابات ریاست‌جمهوری آینده نامزد شود. اینها و گسای دیگر السیسی را با ناصر همزمان می‌دانند. اینها و گسای دیگر السیسی که دیپلمات غربی می‌گوید: «اینجا اشتباقی برای رهبری قدرتمند هست. ناصر هنوز مصر احترام است که گرچه من فکر نمی کنیم السیسی آن را داشته باشد. مطمئن نیستم کارهای زیادی برای مصر کرده باشد. اما این‌جا برای اشاره به این است که تنها یک دیکتاتور قدرتمند می‌تواند اوضاع مصر را آرام کند.» ناصر برای همان چیزی مورد انتقاد است که السیسی هر دمان مصر را برداشته است. پنهان‌شدن پشت حمایت مردم از برکناری مرسی تاریخ را وارونه کردن است که به خیابان آمد و او را برکنار کند. اما در حال از سقوط دراماتیک حسنی مبارک، اخوان‌المسلمین از غار به قلعه تغییر جایگاه داد. پیروزی در انتخابات پارلمانی و ریاست‌جمهوری و پس از آن انتصاب اعضای آن در سمت‌های اجرایی کلیدی این از آن اقدامات این گروه توسط دادگاه غیرقانونی اعلام و دارایی‌های آنها توقیف شد. صدها نفر این اخوان‌ها از تمام فعالیت‌هایشان و حیات شبکه‌های اجتماعی تاثیر خواهد گذاشت؛ چرا که از طریق این شبکه‌هاست که اخوانی‌ها با مردم در ارتباط و نیرو جذب می‌کنند. به‌دنبال این تصمیم، بسیاری از تحلیلگران معتقدند که غیرقانونی اعلام‌شدن اخوان‌المسلمین به محو اسلام‌گرایی در مصر نمی‌انجامد و این موضوع قطعا درست است.

ادامه در صفحه ۹

روزنه

ترجمه: محمدعلی عسگری

خبرنگار المصری الیوم که به‌طور مستقیم با الاسیسی تماس گرفته و این گفت‌وگو را برقرار کرده است ماجرا را چنین توصیف می‌کند: ساعت ۱۱صبح بود که در دفتر وزیر دفاع حاضر شدم. وزیر با سایر فرماندهان نیروهای مسلح در مراسم برگزاری جشن‌های اکتبر شرکت کرده بود. جشنی که برای اولین بار با رییس‌جمهور موقت (عدلی منصور) نیز در آن شرکت کرد. ازنشیب به خوشرویی حاضر شد و احوال من و خانواده را پرسید. احساسی می‌کردی در این مرد چیزی نهفته است که تو را به خود جذب می‌کند. نه‌فقط به‌خاطر آرامش و تعادل و اعتمادبه‌نفسی که داشت و در طنین صدا و اشاره‌های دستش کاملا هویدا بود، یا افکاری که مرتب بود یا تعبیرهای روشنی که به کار می‌برد یا انضباط ناشی از او که در حرکات و نشست و برخاست‌هایش هویدا بود، بلکه به نظر می‌رسید ایمان عمیق و صریح او به توده‌های مردم و احترامی که برای ملت قایل بود و تعبیری که همیشه به‌دنبال من می‌آورد و او را «ملت بزرگ مصر» خطاب می‌کرد تو را جذب خویش می‌کند. قرار ما این بود که مصاحبه دوساعت باشد اما چهارساعت کامل ادامه پیدا کرد. هیچ سوالی را بدون پاسخ نمی‌گذاشت. اما درباره هر حرفی که می‌گفت یا«آری یا نه» می‌داد یا درباره‌اش به روزنامه کشیده شود. بر این نکته باز ها تاکید کرد که اگر انتظار ۳۰ژوئن نبود کشمکش داخلی می‌شد. می‌گوید همکارانش این مساله را به طور روشن پیش‌بینی کرده بودند. با خود گفتم از کجا شروع کنیم؟ به ذهنم رسید از جایی شروع کنم که او مدیر اطلاعات ارتش بود و گزارشی را تهیه کرده بود که در آن از انقلاب مصر علیه مبارک پیش‌بینی شده بود. پرسیدم:

ژنرالی که شما رییس سازمان اطلاعات ارتش بودید گزارشی را در سال ۲۰۱۰ به ارتشبد طنطاوی دادید که در آن یک انقلاب مردمی پیش‌بینی شده بود. بهار سال ۲۰۱۱ بود که مردم به خیابان‌ها ریختند. یعنی دقیقا ماه می آن سال. چطور به چنین ارزیابی رسیده بودید؟

نیروهای مسلح یک نهاد علمی است. ارتش باید رفتار و برنامه‌هایش منکی بر علم و پیشرفت باشد. ما در چارچوب وظایف ملی خود دستگاه‌هایی برای ارزیابی و جمع‌آوری اطلاعات داریم و حتی نظرسنجی می کنیم تا بدانیم چه مسایلی در داخل یا خارج از ارتش رخ می‌دهد. آن زمان همه ارزیابی‌ها حاکی از این بود که خاندهای بزرگ در حال وقوع است.

نهاد نظامی همه دارای تشکیلات استراتژیک و علمی است. حرف‌های زیادی هست که هزمانی نمی‌شود آنها را زد. فقط می‌گویم که از تاریخ ۲۵ژانویه تاکنون ما وقت زیادی را صرف این کردیم که مشکلات آینده ما چیست و چگونه می‌توانیم از آنها عبور کنیم. نهاد نظامی صدمه قدرت رصد امور را دارد و می‌داند که چگونه باید با پیامدها برخورد کند.

یعنی که پیش‌بینی مرسی می‌کنید شما شکست خوردید. نه. ما با او مشکلی نداشتیم. ما با مرسی به‌عنوان رییس‌جمهور کار کردیم. مرسی به‌عنوان رییس‌جمهور با ما همکاری کرد. ما با او مشکلی نداشتیم. ما با مرسی به‌عنوان رییس‌جمهور کار کردیم. مرسی به‌عنوان رییس‌جمهور با ما همکاری کرد. ما با او مشکلی نداشتیم. ما با مرسی به‌عنوان رییس‌جمهور کار کردیم. مرسی به‌عنوان رییس‌جمهور با ما همکاری کرد.

روزه‌رو با مرسی

شنیده‌ام که یکبار شما به مرسی گفتید: شما شکست خوردید. چطور این را می‌گویید؟ من به آید که یکبار از شما پرسیده شد آیا مرسی می‌تواند خودش را از چنگ گروه‌اخوان نجات دهد و رییس‌جمهور همه مصری‌ها باشد؟ اما شما گفتید مساله سر این نیست که می‌تواند بلکه سر این است که آیا می‌خواهد؟ شما چطور به چنین برداشتی رسیده بودید؟

در هر حال من مقابل مرسی که می‌نشستم که چنین چیزی تحقق پیدا کند بلکه مثل بودم که نشانه دوران جدیدی برای کشورم باشم که از تهدیدها فاصله بگیرد و فضایی از امنیت و ثبات و توسعه به وجود آید نه اینکه به آرمان‌های ملت پاسخ داده شود. اما اینکه گفته بودم رییس‌جمهور سابق نمی‌خواهد مثله مثل رأس مناقع گروهش ترجیح دهد به مطالعه عمیقی برسم گفت که روی عواملی اساسی شده بود؛ از جمله ویژگی‌های شخصی رییس‌جمهور (مرسی) و رابطه‌اش با اخوان‌المسلمین و اهداف واقعی این گروه و نحوه عملکرد آنها.

اینکه السیسی در نظر من به منشا قدرتی و اعتقادی این راه باقی‌مانده گفته بود «رییس‌جمهور سابق می‌خواهد صادرشده توسط روزنامه‌نگاران و نویسندگان مصری» اما اجتماعی مصر اخوانی‌ها را به ذخیره فریاد و مهمات و به کار بردن خشونت متهم کرده است؛ این در حالی است که اخوان‌المسلمین را بر همین اساس بنا کرده‌اند که دیپلمات غربی می‌گوید: «اینجا اشتباقی برای رهبری قدرتمند هست. ناصر هنوز مصر احترام است» در حالی که در مقابل این اتهامات، اخوان‌المسلمین همیشه بر این باور بوده‌اند که با ترور سکولارها و با ترور کلیسا و با ترور سکولارها و با ترور سکولارها و با ترور سکولارها